

Стручно мишљење о квалитету рукописа превода – Хемија 8, уџбеник за осми разред основне школе

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Хемија 8*, Уџбеник за осми разред основне школе, на русинском језику и писму, ауторки Драгице Тривић и Весне Милановић, издавача „Klett“ d. o. o., Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Хемија 8*, Уџбеник за осми разред основне школе превод уџбеника истих ауторки, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача „Klett“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00288/2020-07.

Почетни део уџбеника обухвата: *Реч ауторки и Кратак водич кроз уџбеник*. Уџбеник обухвата осам тематских целина: *Метали, оксиди хидроксида; Неметали, оксиди и киселине; Соли; Органска једињења и њихова општа својства; Угљоводоници, Органска једињења са кисеоником; Биолошки важне органска једињења и Заштита животне средине и зелена хемија*. Уџбеник садржи и *Појмовник, Одговоре на питања из уџбеника и Литературу*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 –Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке:

- На 2.стр. у русинском преводу недостају подаци у вези каталогизације (CIP).
- На 2.стр. у русинском преводу недостају подаци о штампи и тиражу.
- На 3. стр. у уводном поздраву треба исправити **мили** у **дороги**.
- На 3. стр. у уводном тексту у првој реченици реч **семей** треба исправити у **седмей**.
- На 3. стр. у уводном тексту у првој реченици реч **хотри** треба исправити у **хтори**.
- На 3. стр. у уводном тексту у првој реченици реч **медзисобу** треба раздвојити у **медзи собу**
- На 6. стр треба исправити **оcheкyю** у **обчекуyю**.
- На 7. стр. у делу физични својства алкоголох треба исправити **оштар мирис** у **оштри пах**.
- На 10. стр. треба изменити **прави ше** у **правя ше**.

- На 12. стр. **вонкаклітинково** ніє правильно роздељена реч. (вон-ка-клі-тин-ко-во)
- На 17. стр. **заедніцки** треба исправити у **заєдніцки**.
- На 24. стр. реч **злученіни** треба правильно разделити. (злу-че-ні-ни)
- На 29.стр. **шкупштини** треба исправити у **скупштини**.
- На 36. стр. **нєстава** треба исправити у **щезує**.
- На 37. стр. **науциници** треба исправити у **науковци**.
- На 38 стр. **заєдніцки** ніє правильно роздељена реч (за-єд-ні-цки)
- На 38 стр. **уплівом** ніє правильно роздељена реч (уплі-вом)
- На 39. стр. треба раздвојити **напищцехемийну** у **напищце хемийну**.
- На 43.стр. **хтроима** треба исправити у **хторима**.
- На 44. стр. реч **злученіни** треба правильно разделити. (злу-че-ні-ни)
- На 50.стр. **порованю** треба исправити у **поровнованю**.
- На 50.стр. треба правильно разделити реч **густосц** (**гус-тосц**)
- На 50.стр. треба правильно разделити реч **гевтих** (**гев-тих**)
- На 51.стр. треба разделити реч **помаранцевокафовой** у **помаранцево-кафовой**.
- На 52.стр. треба разделити реч **помаранцевочервеной** у **помаранцево-червеной**.
- На 52.стр. треба разделити реч **жовтопомаранцеовой** у **жовто- помаранцеовой**.
- На 54.стр. реч **по тераз** треба исправити у **потераз**.
- На 55.стр. реч **уплівує** треба правильно разделити (уплі-ву-є)
- На 56.стр. реч **ширки** треба разделити у **шир-ки**.
- На 56.стр. реч **клию** треба исправити у **калию**.
- На 56.стр. реч **дугововом** треба исправити у **дуговом**.
- На 56.стр. реч **гленік** треба исправити у **угленік**.

- На 57.стр. реч **шицкима** треба исправити у **шицкима**.
- На 58.стр. реч **по тераз** треба исправити у **потераз**.
- На 58.стр. реч **цмолиловей** треба разделити у **цмо-лиловей**.
- На 59.стр. реч **твердзене** треба исправити у **твердзенє**.
- На 60.стр. реч **сумпор** треба правилно разделити (**сум-пор**)
- На 61.стр. реч **сулфатана** треба исправити у **сулфатна**.
- На 62.стр. реч **колочества** треба исправити у **количества**.
- На 62.стр. у реченици **Векши количества N₂O су токсични**, треба избацити **су**.
- На 63.стр. реч **оксиду** треба правилно разделити (**ок-си-ду**)
- На 64.стр. реч **бише** треба радвојити у **би ше**.
- На 64.стр. реч **випарює** треба правилно разделити (**ви-пар-ю-є**)
- На 64.стр. реч **квашніни** треба правилно разделити (**кваш-ні-ни**)
- На 64.стр. у реченици **На тим месце будзем занімац** треба исправити у **На тим месце будзем ше занімац**.
- На 68.стр. реч **найвизши** треба исправити у **найвисши**.
- На 73.стр. реч **квашнінов** треба правилно разделити (**кваш-ні-нов**)
- На 74.стр. реч **криштелі** треба усправити у **кришталі**.
- На 78.стр. реч **калцијум** (четири пута се понавља) треба исправити у **калцијом**.
- На 84.стр. реч **розпущеніни** треба правилно разделити (**роз-пу-ще-ні-ни**)
- На 87.стр. реч **шлідууюцу** треба правилно разделити (**шлі-ду-ю-цу**)
- На 89.стр. реч **шематски** (два пута се понавља) треба исправити у **схематски**.
- На 92. стр. реч **злученіни** треба правилно разделити. (**злу-че-ні-ни**)
- На 93.стр. реч **оксиду** треба правилно разделити (**ок-си-ду**)
- На 97.стр. реч **шлідууюци** треба исправити у **шлідууюци**.
- На 97. У реченицу **У шлідууючих темох учебніку** треба убацити **у**: **У шлідууючих темох у учебніку**.

- На 97.стр. **Будзеце видзиц** треба исправити у **увидзице**.
- На 99. стр. реч **злученіни** треба правилно разделити. (злу-че-ні-ни)
- На 105.стр. реч **шему** треба исправити у **схему**.
- На 106.стр. реч **коваентна** треба исправити у **ковалентна**.
- На 108.стр. реч **по тераз** треба исправити у **потераз**.
- На 111.стр. реч **аклан** треба исправити у **алкан**.
- На 111.стр. реч **исправни** треба исправити у **правилни**.
- На 113.стр. реч **праказани** треба исправити у **приказани**.
- На 113.стр. реч **идва** треба раздвојити у **и два**.
- На 114.стр. реч **одредзелеи** треба исправити у **одредзели**.
- На 114.стр. реч **можлівима** треба правилно разделити (мож-лі-ви-ма)
- На 114.стр. реч **записує** треба исправити у **записує**.
- На 115.стр. реч **Пенайдзце** треба исправити у **Пренайдзце**.
- На 126.стр. реч **интетнзитету** треба исправити у **интензитету**.
- На 129.стр. реч **даскельоо** треба исправити у **даскельо**.
- На 129.стр. реч **шлїдуюци** треба правилно разделити (шлї-ду-ю-ци)
- На 133.стр. реч **шлїдуюци** треба правилно разделити (шлї-ду-ю-ци)
- На 135.стр. реч **прейґамирне** треба исправити у **прейґмирне**.
- На 137.стр. реч **блядожовтей** треба исправити у **блядо-жовтей**.
- На 137.стр. реч **шляхи** треба исправити у **шпляхи**.
- На 138.стр. реч **триметилпентан** треба правилно разделити (три-ме-тил-пен-тан)
- На 138.стр. реч **нафти** треба правилно разделити (**наф**-ти)
- На 141.стр. **оглядзеструктуру** треба раздвојити у **оглядзе структуру**.
- На 142.стр. цела реченица **Алкохоли су једна од класа органских једињења са кисеоником** је на српском, треба изменити у: **Алкохоли єдна од класох орґанских зєдинєњох зоз оксигєном**.

- На 142.стр. реч **одредзує** треба правильно розділити (од-ре-дзу-є)
- На 148.стр. реч **процивнє** треба змінити у **процивне**.
- На 150.стр. реч **формлину** треба змінити у **формалину**.
- На 151.стр. реч **прейґамирне** треба змінити у **прейґмирне**.
- На 154.стр. реч **волуа** треба змінити у **вола**.
- На 154.стр. реч **чийих** треба змінити у **чиїх** (два пута се понавља).
- На 156.стр. реч **луча** треба змінити у **вилучую**.
- На 157.стр. реч **углєнійкуу** треба виправити у **углєніку**.
- На 157.стр. реч **квашніна** треба правильно розділити (кваш-ні-на)
- На 157. Стр. реч **розпущеніна** треба правильно розділити (роз-пу-ще-ні-на)
- На 158.стр. реч **наставю** треба змінити у **наставаю**.
- На 159.стр. реч **наставю** треба змінити у **наставаю**. (два пута се понавља).
- На 160.стр. реч **квашніну** треба правильно розділити (кваш-ні-ну)
- На 161.стр. реч **оцт** треба змінити у **оцет**.
- На 161.стр. реч **оксалат** треба правильно розділити (ок-са-лат)
- На 163.стр. реч **дойністу** треба змінити у **двойністу**.
- На 168.стр. реч **рошлінських** треба правильно розділити (рош-лін-ських)
- На 168.стр. реч **розпущовача** треба змінити у **розпущовач**.
- На 173.стр. реч **состойоки** треба змінити у **состойки**.
- На 174.стр. реч **рошлінського** треба правильно розділити (рош-лін-ско-го)
- На 174.стр. реч **животиньського** треба правильно розділити (жи-во-тинь-ско-го)
- На 174.стр. реч **мараґрину** треба змінити у **марґарину**.
- На 178.стр. **прейґамирне** треба змінити у **прейґмирне**.
- На 178.стр. реч **привесц** треба правильно розділити (при-весц)
- На 178.стр. реч **здогадніце** треба правильно розділити (здо-гад-ні-це)

- На 180.стр. реч **животиньського** треба правильно розділити (жи-во-тинь-ско-го)
- На 184.стр. реч **процивне** треба змінити у **процивне**.
- На 186.стр. реч **угога** треба змінити у **улога**.
- На 187.стр. реч **рошліном** треба правильно розділити (рош-лі-ном)
- На 187.стр. реч **палтна** треба змінити у **платна**.
- На 188.стр. реч **прейґамирне** треба змінити у **прейґмирне**.
- На 191.стр. реч **вязаи** треба змінити у **вязи**.
- На 192.стр. реч **амоняку** треба змінити у **амоняку**.
- На 193.стр. реч **амнио-квашніни** треба змінити у **аміно-квашніни**.
- На 193.стр. реч **повяани** треба змінити у **повязани**.
- На 196.стр. **хторейєст** треба роздвоїти у **хторей єст**.
- На 196.стр. реч **озбилнєйша** треба змінити у **озбільнєйша**.
- На 198.стр. у реченні **Вежні дакус вітаміни та це прейдзе це**, треба змінити у: **Вежні дакус вітаміни, та це прейдзе**.
- На 198.стр. реч **подполне** треба правильно розділити (под-пол-не)
- На 199.стр. реч **можлівосц** треба правильно розділити (мож-лі-восц)
- На 199.стр. треба **вітамниххтори** роздвоїти у **вітамін хтори**.
- На 206.стр. **вонинашли** треба роздвоїти у **вони нашли**.
- На 206.стр. **можуспричиніц** треба роздвоїти у **можу спричиніц**.
- На 209.стр. реч **шематски** треба змінити у **схематски**.
- На 209.стр. **зозхтору** треба роздвоїти у **зоз хтору**.
- На 210.стр. **пречеранку** треба роздвоїти у **пре черанку**.
- На 210.стр. реч **вельосци** треба змінити у **велькосци**.
- На 211. стр. реч **злученіни** треба правильно розділити. (злу-че-ні-ни)
- На 211.стр. реч **змивяньом** треба змінити у **змиваньом**.

- На 211.стр. реч **рошліни** треба правильно розділити (рош-лі-ни)
- На 212.стр. реч **значна** треба правильно розділити (знач-на)
- На 212 стр. Реч **биорозбудовуючих** треба змінити у **биорозбудовуючих** (два пута се понавља) .
- На 212.стр. реч **змишаніну** треба правильно розділити (зми-ша-ні-ну)
- На 212.стр. реч **загадзуюци** треба правильно розділити (за-га-дзу-ю-ци)
- На 212.стр **не потрібни** треба змінити у споєно **непотребни**.
- На 213.стр. реч **сортованє** треба змінити у **сортированє**.
- На 213.стр. реч **платика** треба змінити у **пластика**.
- На 213.стр. реч **биорозбудуючого** треба змінити у **биорозбудовуючого** (два пута се понавља) .
- На 213.стр. реч **сортирани** треба змінити у **сортиrovани**.
- На 215.стр. реч **задоволіц** треба правильно розділити (за-до-во-ліц)
- На 215.стр. реч **уплів** треба правильно розділити (уп-лів)
- На 217.стр. реч **пестицидох** треба змінити у **пестицидох**.
- На 219.стр. реч **злученіи** треба змінити у **злученіни** (два пута се понавља).
- На 219.стр реч **чийих** треба змінити у **чиїх**.
- На 221.стр. реч **елиминию** треба виправити у **елиминую**.
- На 221.стр. реч **злученіи** треба змінити у **злученіни**.
- На 222.стр. у базним **ш**. треба змінити у безним **штрעדку**.
- На 222.стр. реч **злученіи** треба змінити у **злученіни**.
- На 223.стр. **змино-квашнінових** треба змінити у **амино-квашнінових**.
- На 224.стр. у реченци **да у квашним и неутралним штрעדку є без фарби**, треба змінити у: **а у квашним и неутралним штрעדку є без фарби**.
- На 224.стр. реч **персцені** треба правильно розділити (**пер-сце-ні**)
- На 226.стр реч **белавкастошивей** треба змінити у **белавкасто-шивей**.
- На 226.стр. реч **магнаезийом** треба змінити у **магнезийом**.

- На 229.стр. реч **шема** треба изменити у **схема** (два пута се понавља).
- На 229.стр. **зохторей** треба разделити у **зох торей**.
- На 229.стр. реч **нсорганких** треба изменити у **нсорганских**.
- На 234.стр. реч **стнадардних** треба изменити у **стандардних**.
- На 236.стр реч **шема** треба изменити у **схема** (два пута се понавља).

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.